

En büyük Genetik Mirası Müzik Tutkusu

Prof. Dr. Necla BUYAN

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatrik Nefroloji Ünitesi

Tuşlarından billur seslerin yayıldığı bir piyanonun başına geçtiğinde henüz 9 yaşındaydı. Müzik bilen, seven ve icra eden bir aileden gelen Necla Buyan, genlerinde taşıdığı müzik yeteneğini ve sevgisini hiç yitirmeden yaşamının her anına taşıdı ve müziğe olan tutkusundan hiç vazgeçmedi. Öyle ki, ne ihtilaller, ne de öğrenim yıllarında yaşanan siyasi olaylar onu notalardan koparamadı. İyi bir dost gibi hiç bırakmadığı ve neredeyse bir ömrü paylaştığı piyanosu, mesleğindeki zorluklara güzellikler katarak, onu başka dünyalara götürmeye yardım etti. Çalışma disiplininin en sevdiği bestecilere, iç dünyasından meslek hayatına, tangodan arkeolojiye kadar derin bir sohbet gerçekleştirdiğimiz Prof. Dr. Buyan ile sizler için tuşların ötesinde bir yolculuğa çıktık.

ACME: Biliyoruz ki, insan hayatında ilk 5-6 yaşın büyük bir önemi var. Neler yapıyordunuz o yıllarda, müziğe, piyanoya ilk ısınmanız nasıl oldu?

Prof. Dr. BUYAN: Ben kendimi bildiğim zaman evimizde piyano vardı. Çünkü annem piyano çalardı. Zaten annemin ailesi de müzisyen bir aileydi.

Anneannem, dedem meslek sahibi insanlardı, biri öğretmen, biri doktor ama birden fazla enstrüman çalıyorlardı. Tabii onların döneminde müzik belki daha çok itibar gören ve önem verilen bir şeydi. İnsanların da zaman ayırdıkları bir uğraştı. Onun için annemin öğrenciliğinde çaldığı piyano bizim evdeydi. Fakat piyano biraz bakım gerektiren, ta-

rihi bir piyanoydu. Piyano yapılına kadar piyanonun başına geçip, tuşların üzerine notaların isimlerini yapıştırıp, müzik kitaplarından bir şeyler çalmaya çalışırdık. Sonra piyano yapılıncaya ben 9 yaşında ders almaya başladım ve 15 yıl kadar özel ders almaya devam ettim.

ACME: Ailenizde sizden başka müzikle ilgilenen birilerinin olması, yani genetik bir durum da etkili oldu sanırım piyanoya olan ilginizde....

Prof. Dr. BUYAN: Ailede müzisyen birilerinin olması, enstrüman çalan insanların olması tabii ki önemli. Belki genetik faktörler de var ama müzik hocalarımın da rolünün büyük olduğunu düşünüyorum. İlk hocam Erdoğan Okyay piyanoyu bana çok sevdirmişti. Halen Sevda Cenap And Vakfı'nın danışmanlığını yapıyor. Sonra onun şartları uygun düşmedi, çok farklı yerlerde uğraşları vardı. Şu sırada CSO'da çelesta çalan Ayşe Ediz hanım ile çalışmaya başladım. Onunla da orta son sınıfa kadar çalıştım. Fakat Ayşe hanım CSO'da çalışmaya başlayınca bizim saatlerimiz uymadı. Daha sonra annemin hocası rahmetli Safa Tangör ile çalışmaya başladım. Ben derse başladığımda Paris Konservatuvarındaydı. Döndüğünde konservatuarda müdür yardımcılığından emekli olmuştu. Öğrencisinin çocuğuna ders vermek onu çok mutlu etti. Lise yıllarımda onunla çalışmaya başladım, Tıp Fakültesinde beşinci sınıfa kadar ciddi bir piyano eğitimi alacak şekilde derslere devam ettim.

ACME: Tıp fakültesinde çok ağır bir eğitimden geçiyorsunuz. Hem derslere hem de piyano çalmaya zaman ayırmak zor olmadı mı? Hiç bırakmayı düşün-

mediniz mi?

Prof.Dr. BUYAN: Elbette o zaman da eğitim kolay değildi ama şimdikinden daha değişik şartlar içinde olduğumu düşünüyorum. Ben öğrenim hayatımda hiç kursa gitmedim, devlet okullarında okudum. Dolayısıyla yarım gün okula gidiyordum. Hem çocukluğumu yaşadım, bahçede oynadım, ağaçlara tırmandım, ödevlerimi muntazam yaptım, hem de hergün bir saat piyanomu çalıştım. Fakat müzikte ilerlemek disiplin işi. Ayrıca, lise bitirmek ve üniversiteye girmek de her zaman zordu. Lise son sınıftaki zor dönemde hocam ile konuyu tartıştık. Bana dedi ki, "Piyanoyu bırakma, çok ilerledin, çok emek verdin, elin durur, emekler boşa gider, ben sana yardım edeceğim, ödevlerini yarıya indireceğim". Epey kapsamlı bir müzik eğitimi alırdım Safa hocadan. Bu şekilde lise bitirme ve üniversite sınavları geçti. Tıp Fakültesi gerçekten çok zorlu geçiyordu. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeydim. Bir de tabii biz şanssız bir nesiliz. 1971'de liseyi, 1978'de fakülteyi bitirdim. İhtilal çocuğuyum diyebilirim. Çocukluğum, öğrenim yıllarım hep çeşitli siyasi olaylar, ihtilaller, okullarda olaylar içinde geçti. Benim en büyük arzum üniversiteye girdikten sonra kendi fakültemde veya başka fakültelerde olan ve müzik ile ilgilenen arkadaşlarla bir çalışmamızın olmasıydı, ama olmadı maalesef. Mesela; Doğan Canku'nun başkanlığında bir müzik kulübü kurulduğunu duydum. Hemen gittim üye olmak için ama fakülte yönetiminin saat 17.30'dan sonra okuldaki bütün aktiviteleri yasakladığını duydum. O hevesim de yarım kaldı. Tıp fakültesi ilerledi, ben sebatla müzik çalışmalarına devam ediyordum. Ancak, stajyer olunca nöbetler araya girmeye başladı. Beşinci sınıfta bizi doğumevi gibi başka

hastanelere gönderiyorlardı. Hocam ile yine durum değerlendirmesi yaptık ve artık bu zorluklarla uğraşmamayı önerdi, benim oldukça üst düzey bir eğitime sahip olduğum için kendi kendime çalışabileceğimi ve fakülte bitip, ihtisasa girdikten sonra devam edebileceğime beni ikna etti. Hatta derslere yeniden başladığımız zaman çalacağım bir takım eserler belirledik. Ben yine kendi kendime çalışmaya devam ettim. Sonra pediatri asistanlığımı kazandım. Annemle birlikte hocamı bayramlarda ziyaret ediyorduk. Bir ziyaretimizde, eşi bana hocamın prostat problemi olduğunu ve sadece bana güvendiğini söyledi. Kendi hastanemde onu ameliyat ettirdim ve maalesef ameliyatta vefat etti. Bu olay benim hayatımda babamın kaybı ile eşdeğer bir olaydır. O kadar üzülmüştüm ki, başasistanlarım sadece birinci derece yakınların kaybında verilen mazeret izni verip beni eve gönderdiler. Bu olaydan sonra başka bir hoca ile çalışmayı düşünemedim. Zaten ihtisas bitti, mecburi hizmet çıktı. Ben Yozgat'ın bir ilçesinde iki yıl mecburi hizmetimi yaptım. Ama Ankara'ya geldikçe hep piyano çalıyordum, yani hiçbir zaman piyano ile kopmadım. Sonra tekrar Hacettepe'ye döndüm ve çocuk nefroloji üst ihtisasımı yaptım ve öğretim üyesi olarak Çazi Üniversitesinde çalışmaya başladım. Burada öğ-

renciler piyano çaldığımı duymuşlar. 14 Mart Tıp Bayramı'nda düzenledikleri bir programda çalmamı önerdiler. Benim topluluk önünde çalma deneyimim sadece okul yıllarında diploma törenlerinde olmuştu. Artık öğretim üyesi olmuştum. Bu konuyu ciddiye aldım Çazi Eğitim Fakültesi müzik bölümü hocalarından Nevhiz Ercan ile bir arkadaşım aracılığı ile tanıştım. Hem o konser için önerilerini aldım hem de sonraki müzik çalışmalarımda beni dinleyen, yönlendiren kişi oldu. Şu anda da hem çok iyi dost ve arkadaşız, hem de zaman zaman bana verdiği ödevleri dinleyerek önerilerini yapıyor.

ACME: Araştırmalara göre, küçük yaşta piyano çalmaya başlamak zihinsel gelişimi olumlu yönde etkiliyor. Uzmanlar piyanonun beyin performansı üzerinde özel bir etkisi olabilir mi, bu konuda sizin düşünceleriniz nedir?

Prof.Dr. BUYAN: Erken yaşlarda piyano çalmaya başlayanların zeka gelişimlerinin iyi olduğu ve dikkatlerinin fazla olduğu, matematik, fen dallarında daha başarılı oldukları bilimsel çalışmalarla gösterilmiş. Çünkü piyanoda sağ ve sol el farklı çalışıyor. Dolayısıyla beynin sağ ve sol kısmından gelen ko-

mutlara aynı anda cevap vermek gerekiyor. Hem notayı takip etmek, hem sağ ve sol eli iyi kontrol etmek konsantrasyon gerektiriyor. Bu nedenlerle çocukluğunda piyano eğitimi başlayanların problemlere daha geniş açıdan bakarak çözüm üretme konusunda da-

ha yetenekli oldukları, hayata bakışlarının farklı olduğu, yeni donanımlar ve derinlikler kazandıkları bilinmekte.

ACME: Türkiye’de belli bir yaşa gelince herkes o dönemin en popüler mesleklerine yöneliyor. Sizin meslek seçiminiz nasıl oldu, ülkemizde doktorluk çok revaçta bir meslek olduğu için mi bu alana yöneldiniz, yoksa tıp fakültesinde okumak hedefleriniz arasında var mıydı?

Prof.Dr. BUYAN: Bu seçimim çocukluğumdan beri aklımda olan bir hedefti, yani tesadüfen olmadı. Ailemde, özellikle annemin ailesinde çok doktor vardı. Ben de çok hastalıklı büyüyen bir çocuktum. Çocukluk hastalıklarını genel olarak ağır geçirdim. Mesela; çok sık idrar yolu iltihabı geçirdim, sonunda nefrolog oldum, ama onun etkisi var mı bilmiyorum! Beş yaşında apandisit ameliyatı olup hastanede yatmıştım. Her ay bademcik iltihabı olup, o zamanın tedavisi ile on adet penisilin olup bir hafta içinde tekrar hastalanırdım. Dolayısıyla bir çok doktorum oldu, tabii bir çocuk olarak insan doktorları ölçüyor, biçiyor. “Bana keşke şöyle davranmasaydı” veya “bana ne güzel davrandı” diye kafasından geçiriyor çocuklar. O zamandan doktor olmaya heves etmişim. Annemin kullanmadığı bir çantası benim alet çantamdı. Evde herkesi muayene ederdim. Yani şöyle bir şey olmadı, çalışkan, başarılı bir öğrenciydim, liseyi de derece ile bitirdim. Üniversite giriş sınavında çok iyi bir puan aldım. O yıllarda Türkiye’nin en yüksek puan alan öğrencileri tıp fakültesine girdiği için aldığım yüksek puana yazık olmasın diye doktor olmuş değilim. Çocukluğumdan beri hedeflediğim bir sonuca ulaşmış oldum. Ama ailem doktor olmamı istemedi. Babamı çok iyi hatırlıyorum, karşısına beni aldı

ve “Kızım sen çok hassassın, duygusal-sın, bu meslek sana göre değil” dedi. Annem de aynı şekilde “Ben babamın ne kadar yorulduğunu biliyorum, doktorluk çok yorucu, iyi düşün çok yorulacaksın” diye ikaz etti, ama benim düşüncem değişmedi. Sonuçta anne-babaların evlatlarını çok iyi tanıdıklarını düşünüyorum. Doktorluk gerçekten çok zor ve ben de çok duygusal olduğum için çok örseleniyorum.

ACME: Matematik ve müzik bi-

limin ve sanatın iki elemanı. Bu iki disiplin antik çağlardan beri karşılaştırılmış ve ilişkilendirilmiş. Siz bir hekim olarak mesleğiniz ve sanatınız arasında nasıl bir ilişki kuruyorsunuz?

Prof.Dr. BUYAN: Biliyorsunuz, doktorlardan çok sanatkar çıkar. Karşıdan bakıldığı zaman doktorluk çok zor bir meslek de insanlar kendini oyalamak için bu tarz uğraşlara yöneliyor gibi algılanabilir. Mutlaka bunun da rolü olmakla birlikte, doktor olan insan bir yerlere çok zor şeyleri başararak gelmiş oluyor. Zamanını iyi programlayabilen ve de hakikaten sanatın değişik dallarına yeteneği olan insanlar doktor-

lar arasından çıkıyor ve bence bu tesadüf değil. Yani doktorluk gerçekten şu anda yeryüzünde en zor elde edilen ve en zor sürdürülen, kişinin çok fazla fedakarlık etmesini gerektiren, içinde yaşamadan asla tahmin edilemeyecek kadar özveri isteyen bir meslek. Hangi meslek var ki, her gece yatağa başınızı koyduğunuzda “Acaba o hastama şunu mu yapsaydım” diye düşünen. Herşeyin bir geri dönüşü vardır, mesela; finans sektöründe çalışan biri çok büyük bir maddi zarara neden olabilir, çok büyük bir idari hata yapabilirsiniz, ama sonuçta kaybedilen şey bir şekilde yerine konulabilir. Ama yerine konulamayacak tek şey “insan hayatı”dır. Bu kadar zorlu bir konu ile uğraşırken insanların kendini başka bir yöne yönlendirmesi, farklı bir dala kanalizetmesi çok doğal. Doktorların sanatla ilgili olmasının bundan kaynaklandığını düşünüyorum.

ACME: Çok stresli, ağır bir mesleğiniz var. Zaman zaman bunaldığınız ve “keşke müzisyen olsaydım” dediğiniz anlar oluyor mu? Müziğin size hissettirdiklerini bize tarif eder misiniz?

Prof.Dr. BUYAN: Oluyor tabii ki, kendi kendime bazen yanlış mı yaptım diye düşünüyorum. Mesela; çocuklara çok fazla zaafım olduğu için çocuk doktoru olmuşum. En ağır dallardan biri olan, en ağır hastalıkların yaşandığı nefrolojiyi yan dal ihtisası olarak seçmişim. Sonrasında da hep beni zorlayacak şeylere gitmişim. Zaman zaman “acaba müziğe mi yönelseydim” diye düşündüğüm oluyor. Ama müzik de benim mesleğimi iyi yapmamı sağlayan bir şey. Yani bir müzisyen sonradan doktor olamıyor, ama bir doktor müzikle ilgisini birlikte yürütebiliyor ve müzik benim mesleğimi severek yapmama yardımcı oluyor. Müzik bir yer-

de insanın stresini dağıtabilen, duygularını düzelteren bir şey. Mesleğimiz gerçekten çok zor, çünkü bir yerde ölüm var, bir yerde hayat var. Benim dalımda mesela, böbrek nakilleri ile ilgileniyoruz. Bir yerde bir insan ölüyor, buna çok üzülen bir aile var. Ama diğer tarafta böbrek buldum diye sevinen bir aile oluyor. Bu kadar farklı çelişkileri bir günde yaşayabiliyoruz. Onun için böyle bir durumda müzikle uğraşmanın bana çok büyük bir desteği var. Bu duyguları bir yerlere kanalizasyonla etmeden bu yükün altından kalkmak çok zor.

ACME: Özellikle eserlerini çalmaya yöneldiğiniz bir besteci var mı? Kimin eserlerini çalmak size iyi geliyor?

Prof.Dr. BUYAN: Mozart'ın eserlerini çok seviyorum, fakat Mozart hiç hata götürmez ve çalmak zordur onun eserlerini. Mesela, Mozart'ın Türk Marşı ortaokul diploma töreninde çaldığım bir parçaydı. Ondan sonra hep ezberimdedir, ama zordur. Birçok besteciye çok severim ama Mozart ve Chopin'i başta sayabilirim. Son yıllarda Erik Satie'nin eserlerini de çok severek çalıyorum.

ACME: Kendinize oluşturduğunuz bir repertuarınız var mı?

Prof.Dr. BUYAN: Bu sorunuza yanıt vermeden önce "erişkinlerin müzik eğitimi" diye bir konu var, biraz ona değinmek istiyorum. Yani benim yaşımdaki insanların 'ben müziğimi ilerleteceğim, vaktiyle ders almıştım, şimdi bunu yeniden canlandırmak istiyorum' veya "hep hayalimde bir enstrüman çalmak vardı, nihayet param ve vaktim oldu, buna sıra geldi" diye yola çıkması kolay olmuyor. Böyle bir kişiye hocalık yapmak da hiç kolay değil. Bu konular bilimsel çalışmalara konu olmuş ve birçok yayın yapılmış konular.

Benim şansım, ders aldığım hocam Prof. Dr. Nevhiz Ercan'ın bu konuda çok yayını olan uzman bir kişi olması. Ben Nevhiz Hanım ile çalışırken bana bir ödev veriyor ben de onu yapıyorum. Tabii eskiden olduğu gibi her hafta ders almıyorum, ama ödevim diyelim ki bir ay sonra hazır oldu, o zaman gidiyorum. Ödev eğer tam olmamış ve üzerinde tekrar çalışılması gerekiyorsa, hocamın bunu bana anlatması da beni hiç kırmadan, çok ilmi bir yolla oluyor. Ben de memnuniyetle tekrar çalışıp gelmeye razı oluyorum. Erişkinler çok kırılabilir. Uygun olmayan yöntemler uygulandığı zaman hemen müziği bırakabilir.

Son iki yıldır çalışmalarımı biraz aksattım. Çünkü şu anda çok yoğun bir tempoda çalışıyorum. O halde hem hocamın beni zorlamasının hem de benim kendimi zorlamamın bir anlamı yok. Bunun bilincindeyim, hocam da beni çok nazik bir şekilde bu konuda eğitti. Şimdi bana yine kolay parçalar değil ama teknik olarak piyanoyu bıraktığım dönemdeki düzeyimi aşmayan, beni zorlamayacak, genel bir dinleyici popülasyonunun da hoşuna gidecek örnekler; Bela Bartok'un Romen dansları, Chopin'in valsleri, F. Mendelssohn'un sözsüz şarkıları, Beethoven'den, Çaykovski'den küçük fakat çalınması daha kolay olan parçalar, bazı sonatların bö-

lümlelerinden oluşan (Ay Işığı gibi) bir repertuar oluşturduk. Son zamanlarda Eric Satie'yi keşfettim. Eric Satie, çağdaş bestecilerden ve çok duygusal, güzel, parçaları var. Bunlar elimin altında duruyor. Bir yerde çalmak gerekince verilen süreye uygun parçalar seçip o parçalara yoğunlaşarak

çalışıyorum. Esas hedef tabii ki çaldığım ortamlarda çok sesli müziği sevdirmek.

ACME: Türk bestecilerinin klasik eserlerinden sizde iz bırakanlar, odaklandığınız besteciler veya eserler var mı?

Prof.Dr. BUYAN: Ben nerede çalmam gerekirse, repertuarıma Türk bestecilerden de katmak istiyorum. Türk bestecilerinin armonisi biraz farklı, onların eserlerini çalmak kolay da değildir. Mesela, bir kongre açılışında Bülent Tarcan'ın piyano eserlerinden çalmıştım. Bülent Tarcan, Türkiye'nin çok eski patolog ve beyin cerrahlarından, aynı zamanda bestecidir. Ailesi eserlerini Borusan arşivine vermiş, ben de Borusan'dan rica edip, notalarını ele geçirmiştım. Ulvi Cemal Erkin'den, N. Kazım Akses, İ. Baran'ın parçalarını da repertuarıma katıyorum.

ACME: Bir sanatçının kişiliği ve müzikal yaklaşımı bazı görüşlere göre ayrılmaz bir bütündür. Siz bir piyanist olarak eserleri ele alış biçiminizi ve müzikal dilinizi anlatır mısınız biraz?

Prof.Dr. BUYAN: Ritmik parçaları seviyorum. Mesela, Eric Satie'nin Gymnopedies ve Gnossiennes isimli parçalarını çok seviyorum. Çynossi-

ennes 1890'larda bestelenmiş, o zamanlar Çirit adasındaki Knossos yeni keşfedilmiş. Çirit o dönemde çok popüler olduğu için Satie de besteleri Çirit Halk danslarından esinlenerek bestelemiş (Cnossos, Fransızcada Çnose). Cymnopedies de antik İsparta şehrinin halk danslarından esinlenerek bestelenmiş. Ayrıca diğer bestecilerden valsler, Romen Dansları, sözsüz şarkılar yine aynı şekilde hoş geliyor, çalınca insan kendini çok rahat hissediyor. Klasik müziği insanlara sevdirecek, kulağa hoş gelecek eserleri daima seçmeye çalışıyorum.

ACME: İyi bir piyanist olmak için sadece teknik bir ustalık yeter midir? Duyarlı bir yorum gücü ve enerji gibi özellikler ne derece katkı sağlar?

Prof.Dr. BUYAN: Öncelikle hemen belirteyim, ben amatör bir piyanistim. Bu konuda iddialı konuşmak istemem ama bir kere çok disiplinli çalışmak ve çok düzenli egzersiz yapmak lazım. Çaldığımız parçaların dışında da çok güzel egzersiz parçaları var. Esasında parça bir bütün, teknik olarak, nota değerlerinden tutun da, nüanslar, pedalların doğru kullanılması, hepsiyle birlikte parçayı özümseyerek ortaya çıkarmak lazım. Yani sadece doğru basmak da yeterli değil. Doğru yorumlamak için

hepsini birden doğru yapmak lazım.

ACME: Bazı etkinliklerde konserler veriyorsunuz, nasıl hazırlanıyorsunuz bu konserlere, motivasyonunuzu nasıl sağlıyorsunuz?

Prof.Dr. BUYAN: Zaten Nevhiz hanım ile çalışmaya başlamam bu konserlere hazırlanmam nedeniyle oldu. İlk bana konser önerildiğinde kendim bir sene kadar çalışıp, sonra Nevhiz Hanım'a gittiğimde parmağımı da sakatlamıştım. Profesyonel bir piyanistin mesleği bu olduğu için günde yaklaşık 7-8 saatini piyanonun başında çalışarak

geçiriyor. Fakat ben piyano ile amatör olarak ilgilediğim ve yoğun bir mesleğim olduğu için eve gittiğimde her zaman düzenli olarak piyano çalışmıyorum. Ama bir konser söz konusu olduğunda, hemen oturup saatlerce piyano çalışmak son derece yanlış bir şey ve parmak, el, bilek sakat-

lanmaları bundan sonra olabiliyor. Sonra hocam bana sadece bir yerde konser olduğu zaman çalışmanın sıkıntı yaratabileceğini ve bunu düzenli yapmamız gerektiğini söyledi ve o şekilde düzenli çalışmaya başladık ve bahsettiğim tarz bir repertuar oluşturduk. Ayrıca, onu genişletecek şekilde çalışmaya devam ediyoruz. Bir konser olacağı zaman ve benim orada çalmam isteniyorsa, en az 5-6 ay önceden haberimin olması gerekiyor. Çünkü ben o repertuarın içinden nasıl bir yerde çalışıyorum, kimlere hitaben çalışıyorum, ne kadar bir süre bana ayrıldı, bunlara göre bir seçim yapıp gerekli egzersizleri de ihmal etmeyerek yavaş yavaş hazırlanıyorum. Yani benim bir yerlerde konser ver-

mem pek kolay olmuyor gördüğümüz gibi. Şimdiye kadar genellikle Tıp Bayramları, kongre açılışları gibi yerlerde çaldım. Benim için en anlamlı olanlarından birisi rahmetli hocamız Prof. Dr. Nusret Fişek'in ölüm yıldönümü olan her 3 Kasım'da düzenlenen konserler kapsamında 1999 yılındaki "Barış Dinletisi"nde çalmamdı. O yıl deprem yılı idi. Ağustos'tan itibaren depremzedelerden hastanemize nakledilenler ile gece gündüz çok yoğun bir çalışma sürdürmüştük. O tempoda konsere hazırlandım. Konser öncesi olan tören de çok duygulu idi. Enkaz altından çıkıp yaralılara koşan doktorlar Nusret Fişek ödülüne layık görülmüştü. Böyle duygulu bir ortamda bence şimdiye kadar çaldıklarımın en iyisini çaldım diyebilirim. Ayrıca, 2000 yılında Türk Nefroloji Derneği'nin kongresinin açılışında Lütfi Kırdar Kongre Sarayı'nda çalmıştım. O konser de bana çok heyecan vermişti.

ACME: Klasik müzik dinleyicisi denilince, genelde beyaz saçlı, yaş ortalaması yüksek, bir kitle akla geliyor. Ülkemizdeki durum hakkında ne düşünüyorsunuz, hem yorumcu, hem dinleyici olarak potansiyel var mı Türkiye'de? Gençlerin ilgisi nasıl sizce?

Prof.Dr. BUYAN: Ben konserlere düzenli olarak giden bir insanım. Öğrenciliğimden itibaren CSO konserlerine gidiyorum. Aslında belli bir konser dinleyicisi var. Bunlar içinde gençler de var ve ben yine kendi çevremden biliyorum, müzik eğitimi aldıkları çocuklarını muntazam olarak konserlere götüren insanlar var. Çünkü dinlemek bir motivasyon veriyor kişiye. Dinlemek insana 'ben de çalsam' veya çalışıyorsa, 'ben de daha iyi çalsam' duygu-

sunu getiriyor. Çok yeterli olduğunu düşünmüyorum ama konserlerde üniversite gençliğinden epey bir kalabalık oluyor ve bilet bulmakta da belli konserlere sıkıntı yaşıyoruz. Biliyorsunuz Ankara'da, konser salonu problemi var. Ama daha çok sayıda konser salonu ve konser olsa, mutlaka daha çok genci teşvik etsek, onların müzik kültürü açısından da çok iyi olacağı kanısındayım. En kısa sürede bir yüz karası olan Ankara'nın konser salonu sorununun çözümlenmesini ümit ediyorum.

ACME: Peki klasik müzik ile ilgilenmek için belli bir kültür seviyesine mi gelmek gerekiyor?

Prof.Dr. BUYAN: Tamamen dinleme meselesi bu. Yani iyi bir dinleyici olmak için enstrüman çalmak da şart değil. Ben birçok insanı tanıyorum ki, enstrüman çalmadığı halde iyi bir dinleyici olarak yine çok iyi bir şekilde eserleri analiz edebilen, hatta kulakları belki çok hassas olduğu için orkestrayı dinlerken birçok insanın fark edemeyeceği bir hatayı fark edebiliyorlar. İnsanların sosyokültürel düzeyleri ne olursa olsun, eğer dinlemek imkanını buluyor ve buna vakit ayırıyorlarsa iyi bir klasik müzik dinleyicisi olabilirler.

ACME: Sanat hayatınızda nasıl bir gelişme sizi çok mutlu eder? Müzik kariyerinizde gerçekleştirmek istediğiniz bir hayaliniz var mı?

Prof.Dr. BUYAN: Seneler geçip, yaşam ilerledikçe sahneye çıkmak bana daha büyük bir stres vermeye başladı. Yani şimdi bir konser teklif etseler zor kabul ederim gibi geliyor. Konser çok büyük bir stres oluyor. Mükemmeliyetçi bir kişiliğim var, belki doktorluğumdan da kaynaklanan, herşey çok iyi ol-

sun istiyorum. Biraz önce bahsettiğim konserlerde de çok heyecan çekmiştim, ama güzel şeyler çıkmıştı ortaya. Şimdi onların CD'lerini dinleyince nasıl çalıştığıma şaşırıyorum. Bizim mesleğimizde de seneler geçtikçe insan rahatlayacağına zannederken sorumluluklar artıyor. O nedenle hedeflediğim özel bir şey yok, yine kongre açılışlarında çalışabilirim, bazı özel günler olabilir, anma günleri olabilir. Ama büyük bir hedefim yok.

ACME: Müzik dışında kendinizi yakın hissettiğiniz başka bir sanat dalı var mı?

Prof.Dr. BUYAN: Danstan hoşlanıyorum, arkeoloji ile ilgileniyorum. Bu sene tangoya başladım. Tango da tabii matematiksel bir şey. Sanki okuma yazmayı öğrenmek gibi, tangoyu öğrenmek bana zevk veriyor. Seneler önce yine Arjantin dansları kursuna gitmiştim ama tangonun çok ayrı bir özelliği var. İnsana karşındakinden gelen komutu beklemek, ona uymak, sabretmek gibi katkılar sağlıyor, belki bizim meslekteki kişilere büyük destek sağlayacak şeyler, Tango güzel bir spor aslında. Vücudu belli bir postürde tutmaya çalışıyorsunuz.

Çeçen yıldan beri de ODTÜ Mezunlar Derneği'nin düzenlediği arkeoloji seminerlerine katılıyorum. Ondan da çok keyif alıyorum. Bulduğunuz çağı anlayabilmek için eski çağları bilmenin çok önemi var. Bu kursa başladığımdan beri sanki dünyam değişti. Anadolu ve Önasya medeniyetlerini iki yıldır öğrendik, daha doğrusu öğrenmeye çalışıyoruz. Bir fakültede dört yıllık eğitim olan bir konuyu tam olarak öğrenmek tabii ki mümkün değil. Sadece arkeolojiye genel bir bakış açısı sağlamak ve eski eserler ile ilgi duyarlılığımızın art-

ması beni çok mutlu ediyor. Sınıfımız ve hocalarımız ile birlikte seyahatlerimiz oluyor. Bu tür aktiviteler öğrendiklerimizin pekişmesi sağlıyor ve bana mesleğimi sürdürürken ayrı bir şevk veren bir hobi haline geldi.

ACME: Hayatında müzik olanlara veya müzik ile bir bağ kurmak isteyenlere vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Prof.Dr. BUYAN: Bir kere hayatta hiçbir şeye başlamak için geç değildir. Her zaman için müziğe başlanabilir. Benim yaşlarımda bir arkadaşım Almanya'da yaşıyor ve yeni başladı piyano dersi almaya. Yani olmayacak bir şey yok. Tabii ki küçük yaşta eğitimi gibi olmaz, bunu mutlaka kabul ediyoruz ama sabır gösterip, biraz daha fazla zaman ve enerji harcayarak başarılamayacak şey yok. İyi bir dinleyici de olunabilir, mutlaka enstrüman çalmak gerekmiyor. Meslektaşlarım için ise, doktorluk mesleği dediğim gibi, gerçekten zor bir meslek. Bu mesleği sürdürebilmek için de insanların hobisinin olması lazım. Çünkü ömür boyu sürecek bir meslek. Doktorlukta emekli olmak yok. Bir doktor, bağlı olduğu kurumdan emekli olabilir ama hayatının sonuna kadar doktordur. Bu nedenle hem aktif çalışıldığı yıllarda bu stresli meslekle iyi başedebilmek için hem de aktif olarak doktorluk bırakıldığı zaman yapılabilecek şeylere önceden kendini hazırlamak için mutlaka hobi sahibi olmak gerekiyor.

ACME: Bizi kırmayıp röportaj talebimizi kabul ettiği ve bu güzel söyleşi için sayın Prof.Dr. Necla Buyan hocamıza dergimiz ve tüm okurlarımız adına teşekkür ederiz. □